

EEN MEISENIER IN DE RUPELSTREEK

Enkele vooraanstaande genealogen uit Vlaams-Brabant namen het initiatief tot het heroprichten van een meiseniersraad en de registratie van meiseniers. Al wie kan bewijzen dat hij afstamt van erkende meiseniers, kan zich via hen als meisenier laten registreren. (zie www.de-meiseniers.be)

Op hun website vermelden ze o.a. :

“De oorsprong van de ‘maiseniedelieden’ (zoals ze genoteerd werden in de oudste teksten), gaat terug tot de vroege middeleeuwen, en meer bepaald de 12e eeuw. Dit is de periode dat het hertogdom Brabant vorm kreeg en ook het moment dat de heren van Grimbergen op het toppunt stonden van hun machtspositie. “We lezen in de ‘dictionaire du moyen Français’ volgende definitie voor het woord ‘maisnie’: une compagnie qui entoure quelqu’un / en particulier compagnie ordinaire d’un grand personnage”. Vrij vertaald kan men dus zeggen dat de meiseniers kunnen beschouwd worden als landlieden die, in ruil voor zekere voorrechten in (militaire) dienst stonden van een Heer. In 1159, na het beëindigen van de ‘Grimbergse oorlog’, is er meer dan waarschijnlijk een overeenkomst opgemaakt tussen de Hertog van Brabant en de heren van Grimbergen waarin de rechten van beider meiseniers opgenomen werden. Etc ...”

De meeste meiseniersfamilies zijn te vinden in de streek rond Brussel, maar ook in Boom was er een meiseniersfamilie!

Toen ik het werk “Oude Geslachten omtrent de Rupel” van Leo Lindemans uitgegeven door Rumesta raadpleegde op zoek naar de familie Piroens vond ik daar Merten Struelens, meisenier (blz 207).

In het boek “Reet, knooppunt van de Rupelstreek” van Leo Vermeulen, Jan Bleys en Jasper Bijnen, eveneens uitgegeven door Rumesta, vinden we de familie Struelens ook terug op blz. 238. De oudste zoon van Merten Struelens, nl. Andries, werd in 1612 deservitor voor de parochies te Boom en te Reet. Er werd met Andries Struelens onderhandeld over zijn functie van pastoor te Boom, maar hij ging niet akkoord met de voorwaarden. Ook door onlusten met protestanten in de streek duurde het tot 1630 eer hij formeel als pastoor werd aangesteld te Boom.

Gans het gezin Struelens kwam van Sterrebeek bij Brussel naar Boom. Hierdoor zijn er waarschijnlijk nog talrijke nazaten van deze tak in de Rupelstreek. Ikzelf stam af van zijn dochter Magdalena, gehuwd met Jan Piroens (Pirions), brouwer in de “Steylsche Kille” te Boom.

Kanunnik Steenackers vond in de leenboeken te Boom (14e - 15e eeuw) een groot aantal steenbakkerijen, o.a. een geleeg aan de prieteragie in Steylderbroeck met als een van de steenbakkers Mattheus Pirions¹.

¹ Vinck, A. *Boom van de oudheid tot het jaar 2000* blz 24. Boom: VZW Weck. Boom.

Merten Struelens was gehuwd met Elisabeth van den Hoeve, dochter van Adam uit Boom. De kinderen van dit gezin kennen we door het testament van Hendrik Struelens, pastoor te Sterrebeek, dd. 24/1/1624.² Zijn erfgenamen zijn de kinderen van zijn broers Merten en Andries Struelens.

Merten Struelens werd geregistreerd als meisenier op 24 maart 1626. Als getuigen traden op Peeter en Joos van Hamme, neven van Merten.

De familie Struelens had als wapen : van keel bestikt met vijf bladeren (drie voor en twee achter leeuw) en over het geheel een klauwende leeuw, alles van zilver.^{3 4} Hierna volgen zijn kinderen :

1. Andreas Struelens ° Brussel, Kapellekerk, 11/9/1588, getuigen Hendrik Struelens en Ludovica Brauw. Magister in de wijsbegeerte en letteren in 1608 te Antwerpen en baccalaureus in de theologie te Douai in 1612⁵;
2. Jacquemijne Struelens ° ca. 1590 x Andries van der Meeren;
3. Hendrik Struelens ° Sterrebeek 25/4/1591 x Maria van Tricht alias Lequimme;
4. Magdalena Struelens ° ca. 1594 + Boom 10/10/1644 x Jan Piroens te Boom;
5. Adriana Struelens ° ca. 1596 + Boom 2/1/1663 x Jan Vertommen, landman (drossaard) te Boom overleden van de pest in 1635 xx Peeter van Robbroeck;
6. Barbara Struelens ° ca. 1598 + voor 1688 x Jan Halleman, steenbakker op het "oudt geleegh" te Noeveren;
7. Catharina Struelens ° Sterrebeek 25/6/1600 x Guiliam le Page.

Alle afstammelingen van deze kinderen kunnen zich als meisenier laten erkennen. De rechten van meisenier gingen immers over op alle legitieme kinderen, zowel jongens als meisjes.

Onder het Ancien Régime hadden erkende meiseniers bepaalde voorrechten. Op de website www.de-meiseniers.be lezen we :

"Aan dit statuut waren enkele voorrechten verbonden. De voornaamste waren de vrijstelling van tol over heel het Hertogdom Brabant, vrijstelling van "dode hand" (dwz dat hij of zij geen successietaksen diende te betalen bij het overlijden van een familielid), en de vrijstelling van karweien. Daarenboven genoten zij het recht om alleen gevonnist te worden voor de eigen schepenbank, waar ook het aangeklaagde misdrijf moge gebeurd zijn. De Heren van Grimbergen hadden op hun beurt het recht om gratie te verlenen aan hun meisenier."

² RA Leuven, schepengriffie Zaventem, 6750, folio 248, akte dd. 10/11/1625.

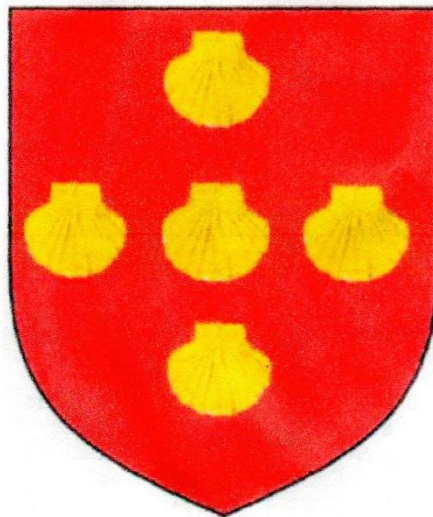
³ De Middelaar tussen de Genealogische Navorsers N° 312 nov/dec 1997 – Genealogie Struelens door Leo Lindemans p. 305 en volgende.

⁴ KBR Brussel, Houwaertfonds II 6504, extract uit dossier van afstammelingen Struelens tbv hun aanvaarding tot de Brusselse geslachten "Steenweeghs".

⁵ De Middelaar tussen de Genealogische Navorsers N° 312 nov/dec 1997 – Genealogie Struelens door Leo Lindemans p. 305 en volgende.

Tijdens de opzoekingen voor mijn registratie als meisenier werd ik geholpen door Dhr. J. Michel van der Elst. Als lid van de meiseniersraad heeft hij mijn aanvraag nagekeken en bijkomende documenten opgezocht in het Rijksarchief en in de Koninklijke Bibliotheek te Brussel. Waarvoor mijn hartelijke dank !

Uit de gevonden stukken blijkt dat de familie Struelens ook afstamt van het Brussels patriciërsge­slacht Steenweeghs via Catharina t' Seraerts⁶. Dit is één van de zeven Brusselse geslachten die de stad bestuurden. Het wapen van het geslacht Steenweeghs was een veld van keel met vijf gouden schelpen in stervorm.

De Brusselse geslachten gaan tot minstens de 13e eeuw terug. In het begin van de 14e eeuw, in 1306 meer bepaald, belooft Jan II, hertog van Brabant, de geslachten dat ze zullen worden “hersteld” in hun monopolie op het bestuur van de stad, een monopolie dat ze, zo preciseert hij, “onder zijn vader, zijn grootvader en zijn voorouders” genoten.

In de Brabantse steden groepeerden de geslachten bevoorrechte families die de schepenambten onderling verdeelden. Het lidmaatschap van een dergelijke oligarchie ging in alle lijnen over, zowel via de vrouwen als via de mannen. Gewoonlijk wordt aangenomen dat dit systeem gebaseerd was op het bezitten van stadsgroonden.

In Brussel waren er zeven geslachten. Ze droegen de volgende namen: Coudenberg, Roodenbeke, Serhuyghs, Serroelofs, Sleeus, Steenweeghs en Sweerts⁷.

⁶ KBR Brussel, Houwaertfonds II 6504, extract uit dossier van afstammelingen Struelens tbv hun aanvaarding tot de Brusselse geslachten “Steenweeghs”

⁷ Website <https://www.lignagesdebruxelles.be/nl/geschiedenis/>

Uit dit document⁸ en uit de studie van Leo Lindemans over de tak Struelens⁹ kunnen we opmaken :

- Merten Struelens was een zoon van Daneel Struelens, schepen van Oppem, en van Jacquemijne Diethouders.
- Daneel was de zoon van Hendrick Struelens alias Guens en van Catharina t' Seraerts. Deze laatste was de dochter van jonker Jan t' Seraerts en Joanna van Ruijsbroeck. (Zie uittreksel uit stamboom achteraan artikel)

Hendrik Struelens was de zoon van Jan Struelens en Cathelijne van Merstraeten. Deze laatste was een dochter van Jan van Merstraeten en van Elisabeth van den Gersmoirtere geheten Vironen¹⁰.

Een uitgebreide studie over de familie van den Gersmoirtere door J. Michel van der Elst kan U eveneens vinden op www.de-meiseniers.be. De familie van den Gersmoirtere was een meiseniersfamilie.

Als U één van de familieleden Struelens tegenkomt in uw stamboom, dan is een bezoek aan de website van de meiseniersraad aan te bevelen. Ook op de website van Brusselse Geslachten vindt u meer informatie over de geschiedenis van de Brusselse patriciërs.

*RA Anderlecht, Raad van Brabant, processen van de clerus, inv 77, nr 1214
extract uit een dossier voor de Raad van Brabant (stamboom Struelens)*

Hugo Wellens

⁸ KBR Brussel, Houwaertfonds II 6504, extract uit dossier van afstammelingen Struelens tbv hun aanvaarding tot de Brusselse geslachten "Steenweeghs".

⁹ De Middelaar tussen de Genealogische Navorsers N° 312 nov/dec 1997 – Genealogie Struelens door Leo Lindemans p. 305 en volgende.

¹⁰ De Middelaar tussen de Genealogische Navorsers N° 312 nov/dec 1997 – Genealogie Struelens door Leo Lindemans p. 305 en volgende.